

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně: Z. Š.
bytem X

proti

žalované: Česká advokátní komora
sídlem Národní 16
110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 26. 2. 2024, č.j.:10.01-000080/24-0005

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Žalovaná vydala dne 26. 2. 2024 rozhodnutí č.j.:10.01-000080/24-0005, kterým rozhodla tak, že se žalobkyni neurčuje advokát k poskytnutí právní služby za úplaty neurčuje. Shrnula, že žalobkyně svou žádostí ze dne 26. 1. 2024 nevyhověla požadavkům § 18c zákona o advokacii. Žalobkyně jakožto žadatelka o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii neuvedla jména alespoň dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu, čímž neosvědčila nemožnost zajištění si právní služby jinak dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii.

II. Žaloba a vyjádření žalované

2. Žalobkyně v žalobě trvá na tom, že neměla povinnost uvést jména dvou advokátů, kteří jí odmítli právní službu poskytnout. Svůj závěr opírá o rozhodnutí žalované, č. j. 10.01-000405/23-002, ze dne 30. 8. 2023, kterým bylo její žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu v jiné věci vyhověno, ačkoliv ve formulářové žádosti rovněž neuvedla jména dvou advokátů, kteří jí odmítli právní službu ve věci poskytnout. Žalobkyně v této souvislosti poukazuje na nejednotnost rozhodování žalované, kdy v dřívějším případě, jenž se má přitom dle žalobkyně skutkovými rysy plně shodovat s případem soudem nyní projednávaným, rozhodla žalovaná odlišně, přičemž tento nesoulad žalovaná ve svém rozhodnutí ze dne 26. 2. 2024 nijak nezduvodnila (k tomuto uvedla rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 2 Afs 47/2003-84, které, ačkoliv se vyslovuje proti libovůli a nejednotnosti rozhodování soudů, má dle názoru žalobkyně platnost i pro rozhodování správních orgánů).
3. Žalobkyně dále odkázala na skutečnost, že ani po nabytí účinnosti nálezu Ústavního soudu, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, kdy dne 31. 12. 2023 došlo ke zrušení § 18c odst. 1 ve slovech "*jebož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a*" zákona o advokacii, nedošlo ke změně § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Z toho důvodu dle žalobkyně požadavek žalované na uvedení jmen advokátů, kteří jí odmítli požadovanou právní službu poskytnout, a tuto skutečnost doložit, nemá oporu v zákoně o advokacii. Žalobkyně je stejně tak přesvědčena, že pokud žalovaná shledávala žádost žalobkyně ze dne 26. 1. 2024 jako neúplnou a vadnou, měla ji na toto upozornit a vyzvat ji k odstranění nedostatků svým přípisem ze dne 6. 2. 2024 (viz žalobkyní odkazované rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2023, č. j. 14 A 76/2022-38).
4. Žalobkyně je z výše uvedených důvodů přesvědčena, že žalovaná zatížila řízení vadami (mimo jiné nepřezkoumatelností), které způsobují nezákonnost jejího rozhodnutí, čímž jí bylo odepřeno právo na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě popsala způsob podání žádosti žalobkyní a zákonné požadavky, na jejichž základě žalovaná dále jednala v rámci vyřizování předmětné žádosti. Tím měla být vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta a formuláře podnětu k poskytnutí jednorázové právní porady, která žalovanou vedla k zaslání sdělení ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10.32-000052/24-0002, a nikoliv § 37 odst. 3 správního řádu, který se dle § 55a zákona o advokacii v daném případě neužije.

6. Žalovaná trvá na tom, že žalobkyně nesplnila podmínky § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť neprokázala, že byla neúspěšná s oslovením alespoň dvou advokátů, u nichž poptávala právní službu (ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii). V této věci rovněž uvedla, že řízení o ústavní stížnosti, pro jehož účely žalobkyně určení právního zastoupení ze strany žalované žádala, bylo již skončeno, a to usnesením Ústavního soudu ze dne 9. 4. 2024 ve věci sp. zn. IV. ÚS 299/24, o odmítnutí ústavní stížnosti z důvodu nedostatku právního zastoupení. Ve světle této skutečnosti se žalovaná domnívá, že spor projednávaný zdejším soudem se stal nyní již sporem akademickým, neboť předmět žalobkyní poptávané právní služby zanikl.
7. V rovině žalobkyní namítané nejednotnosti ohledně rozhodování žalované ve věcech obdobného charakteru, žalovaná uvedla následující. Žalobkyně sice upozornila na odlišnost posuzování obdobného případu v rámci rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2023, č. j. 10.01-000405/23-002, nicméně tato námitka dle žalované neobstojí. V době jeho vynesení totiž neexistoval platný právní rámec pro posuzování žádostí o poskytnutí právní služby za úplatu vlivem přijetí nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, kterým došlo ke zrušení některých ustanovení zákona o advokacii. V mezidobí do přijetí nové právní úpravy tak žalovaná musela hledat nové přístupy k posuzování žádostí žadatelů o určení advokáta jako placené právní služby. Žalobkyní podaná žádost ze dne 26. 1. 2024 byla naproti tomu uskutečněna již za účinnosti zákona č. 349/2023 Sb., který se týká i novely zákona o advokacii a který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2024. Ze znění novely zákona o advokacii, platné ke dni podání předmětné žádosti, vyplývá, že již existovala právní úprava v § 18c zákona o advokacii. Žalobkyní nadnesená rozpornost v rozhodování tak není relevantní, neboť oba případy se odehrály za odlišného právního stavu. Uvedený nálezu Ústavního soudu ani příslušná novela zákona o advokacii se dle žalované navíc nijak nedotkly povinnosti žadatele zakotvené v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, tzn. možnost žadatele obrátit se na žalovanou ve věci určení právního zastoupení, nemohl-li si žadatel tuto službu obstarat sám.
8. Žalovaná rovněž poznamenala, že ačkoliv se žalobkyně odvolává na nenaplněnou odpovědnost žalované stran jejího přístupu k soudu, sama žalobkyně v tomto směru nepodnikla vlastní kroky. Přirozenou cestou by přitom bylo, aby si sama žalobkyně obstarala právní zastoupení pro její účast před soudem, a to i vzhledem ke skutečnosti, že institut ustanovení a určení má být procesním postupem spíše výjimečným, a nikoliv nárokovým.
9. Žalobkyně k vyjádření žalované učinila repliku 28. 11. 2024.
10. Žalobkyně namítla, že městský soud nedostál své povinnosti posoudit soulad zákona s ústavním pořádkem. Nesouhlasila přitom s názorem Městského soudu v Praze ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 – 47, že úprava § 18c odst. 1 zákona o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 není v rozporu názorem Ústavního soudu. Žalobkyně je toho názoru, že novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 se neprojevila v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii a neprojevila se ani v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, kteréžto se dle jejího názoru týkají pouze bezplatné právní služby. Městský soud dle žalobkyně nezohlednil, že novela zákona o advokacii nerespektuje bod 52 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Tato novela zákona o advokacii nemá ani spojitost se zákonem č. 349/2023 Sb., je pouze přílepkiem tohoto zákona, v důsledku čehož není podle žalobkyně souladná s nálezem sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Podle žalobkyně žalovaná neuvedla, že její závěr v napadených rozhodnutích je v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Žalobkyně má za to, že nebyla dosud

vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 měla projevit v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem vytvoření právního rámce určení pro majetné žadatele, dala proto soudu podnět, aby zvážil předložení této věci Ústavnímu soudu.

III. Jednání

11. Jednání ve věci se konalo 28. 11. 2024.
12. Žalobkyně se z jednání omluvila, souhlasila s jednáním v její nepřítomnosti.
13. Žalovaná setrvala na svém procesním postoji. Uvedla, že žalobkyně ústavní stížnost podala sama, řízení o ní bylo již skončeno, předmět služby k určení tedy již zanikl. Uvedla, že názor 14. senátu městského soudu je dle jejího názoru ojedinělý a poukázala na § 55a zákona o advokacii, podle něhož se § 37 odst. 3 správního řádu nepoužije na řízení o určení advokáta. Uvedla, že žadatele obecně poučila, jak postupovat, podle §§ 2 – 8 správního řádu, tj. nikoli podle § 37 odst. 3 správního řádu. K rozhodovací praxi dle v průběhu roku 2023 poukázala na to, že se jednalo o novou situaci, neexistoval i jasný právní názor správních soudů, o jakém typu žádostí může žalovaná po nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 rozhodovat. Tato judikatura je tak nepřenositelná na dobu po novelizaci zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024. Podle nálezu měl zákonodárce při zásahu do § 18c odst. 1 zasáhnout též do § 23 zákona o advokacii, což se stalo a § 18c odst. 3, § 23 odst. 3 a § 23 odst. 5 zákona o advokacii je třeba vykládat ve vzájemné souvislosti.
14. Soud neprovedl důkazy navrhované žalobkyní: rozhodnutím ze dne 26. 2. 2024, č.j.:10.01-000080/24-0005 (napadeným rozhodnutím), žádostí žalobkyně o právní službu pro fyzickou osobu ze dne 26. 1. 2024 a přípisem žalované ze dne 6. 2. 2024. Jedná o součásti předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud neprovedl důkaz navržený žalobkyní, a to: žádostí ze dne 4. 8. 2023 a rozhodnutím žalované ze dne 30. 8. 2023, č. j. 10.01-000405/23-002. O obsahu těchto listin není mezi stranami sporu, provedení těchto důkazů je tak pro předmět nynější věci nadbytečné.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
16. Žalobkyně podáním ze dne 26. 1. 2024 požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní pomoci za úplatu. V žádosti uvedla, že poptávanou právní službou má být ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 3 As 11/2022-46. Poptávku po této službě potvrdila žalobkyně i dodatečně ve vyplněném formuláři k žádosti o právní službu za úplatu ze dne 15. 2. 2024. V předmětném podání žalobkyně mimo jiné uvedla, že neuvádí jména dvou advokátů, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu, a to s odkazem např. na rozhodnutí České advokátní komory, č. j. 10.01-000405/23-002, ze dne 30. 8. 2023, kterým jí byl určen advokát k poskytnutí právní služby za úplatu (podání ústavní stížnosti), přestože ve formulářové žádosti neuvedla jména dvou advokátů, kteří jí odmítli právní službu ve věci poskytnout. V příloze k podání ze dne 26. 1. 2024 žalobkyně přiložila Čestné prohlášení datované z 26. 1. 2024, v němž uvedla, že

dne 26. 1. 2024 požádala Mgr. K.Š. o zastoupení ve věci kasační stížnosti pod sp. zn. 9 As 22/2024 formou SMS, přičemž Mgr. Š. žalobkyni na SMS dosud neodpověděla, a dále přiložila písemné prohlášení Mgr. J. B., advokáta, ze dne 25. 1. 2024, který tímto potvrdil, že v téže věci (specifikované v potvrzení jako kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze sp. zn. 9 A 62/2022-39) odmítl žalobkyni poskytnout právní služby.

17. Žalovaná přípisem ze dne 6. 2. 2024 pod č. j. 10.32-000052/24-0002 zaslala žadatelce informace k určování advokátů k poskytnutí právních služeb a právní porady a formulář žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii. Žalobkyně nato přípisem ze dne 12. 2. 2024 žalované zaslala vyplněný formulář žádosti s tím, že v kolonce formuláře určené pro uvedení jmen dvou advokátů, kteří žalobkyni odmítli právní službu ve věci poskytnout, toto neuvedla, a namísto toho opětovně odkázala na své vyjádření v žádosti ze dne 26. 1. 2024, týkající se tohoto bodu.
18. Žalovaná dne 26. 1. 2024 rozhodla o žádosti žalobkyně žalobou napadeným rozhodnutím.
19. Předmětem sporu v projednávané věci je posouzení otázky, zda je nutné, aby žalobkyně ve své žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu ve smyslu § 18c zákona o advokacii doložila, že se bezúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
20. Zákon o advokacii stanovuje pro určení advokáta k poskytnutí právní služby několik podmínek, které musí být splněny kumulativně.
21. V první řadě zásadní podmínky vyplývají z § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení tedy ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí
 - a) právní porady podle § 18a nebo
 - b) právní služby podle § 18c.
22. Na žádost je nutno aplikovat další podmínky vyplývající z ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, podle něhož platí, že *„nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.“*
23. Z tohoto citovaného ustanovení zákona o advokacii vyplývá, že žadatel je povinen doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů tehdy, kdy se domáhá určení advokáta jinak, než na náklady státu v případech uvedených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii. O které případy konkrétně jde, vyplývá poté z ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
24. S účinností zákona č. 349/2023 Sb. od 1. 1. 2024 dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii platí, že *„byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hraadí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.“*

25. Soud rovněž odkazuje na ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii, podle kterého „*byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hraď jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*“
26. Soud uvedené tedy shrnuje tak, že žadatelé od 1. 1. 2024 dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii nejsou k určení advokáta pro poskytnutí právní služby nijak omezeni na nepříznivé majetkové poměry (a jejich prokázání). Mohou tedy žádat o bezplatné určení advokáta, kdy náklady na odměnu advokáta žadatel nehradí a v případech stanovených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii ji hradí stát. Kromě toho ve všech případech mohou žádat o určení advokáta za úplatu, kterou však žadatelé hradí z vlastních prostředků.
27. Pro určení advokáta k poskytnutí právní služby žadatelé nicméně stále musí splnit výchozí podmínky dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii, tj. především to, že si žadatel nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Právě k prokázání této podmínky se pak vztahuje podmínka stanovená v ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Podle ní je žadatel, pokud nejde o poskytnutí právní služby na náklady státu v případech dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii, povinen v žádosti doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Jestliže totiž žadatel prokáže, že i přes ochotu uhradit odměnu advokáta opakovaně nebyl schopen si právní služby zajistit (tj. zajistit si ji jinak než určením), je na místě určit advokáta takovému žadateli rozhodnutím žalované.
28. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 vytkl tedy původní právní úpravě toliko vyloučení právní pomoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových poměrů. Vyloučení této podmínky z ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii pak potvrdila novela účinná od 1. 1. 2024. Zákondárce proto podle názoru městského soudu dostatečně reagoval na tento nález a umožnil tak určení advokáta k právní službě v případech jak bezplatných žádostí, tak žádostí za úplatu. Městský soud tedy neshledal důvod k odklonu od závěru, který k namítané protiústavnosti novely vyslovil zejména v bodě 27 rozsudku ve věci sp. zn. 10 A 41/2024. Další podmínky, za jejichž splnění lze advokáta určit (konkrétně žalobkyní namítané § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii), pak podle výše vyloženého názoru soudu (vycházejí ze smyslu a účelu těchto podmínek) obstojí již zcela nezávisle na ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii a nijak nebrání žadatelům, aby se domohli poskytování právních služeb ať už na základě bezplatné či úplatné žádosti. Podle názoru městského soudu proto nebylo tedy třeba, aby zákonodárce tyto podmínky zvláště přehodnotil či dával do souladu se závěry nálezu.
29. K námitce, že novelizace zákonem č. 349/2023 Sb. byla provedena formou tzv. legislativního přílepku, soud konstatuje, že žalobkyně v první řadě nepřednesla žádné indicie o tom, že by při projednání tohoto zákona jak Poslaneckou sněmovnou, tak i Senátem nebyla dodržena ústavně stanovená pravidla zákonodárného procesu, konkrétně postup zákonodárného procesu upravený zákonem č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů i čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 3, čl. 41 a čl. 44 odst. 1 Ústavy včetně čl. 2 odst. 2 Listiny. Soud dále vycházel z toho, že po nálezu Pl. ÚS 44/21 byla zřejmá potřeba novelizace zákona o advokacii, neboť nález předmětnou část ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii zrušil s účinností k 31. 12. 2023. Z logiky věci byl pak zřejmý předmět novelizace, tedy to, že se bude týkat úpravy, která bude reagovat na zmíněný nález, tj. že zejména umožní určení advokáta k poskytování právních služeb i za úplatu. V tom pak dle soudu přijatá novelizace

zákona o advokacii souvisí i s konsolidací veřejných rozpočtů, neboť v zákoně o advokacii byly upraveny podmínky jak pro případy, kdy nebude pro právní službu určen advokát na náklady státu (tj. veřejného rozpočtu), tak podmínky, kdy se tak naopak na náklady státu stane. Soud zde proto nespatřuje žádnou okolnost, která by mohl mít vliv na protiústavnost legislativního procesu a neshledal tedy důvod v této souvislosti podat návrh dle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

30. Z obsahu žádosti žalobkyně vůči žalované ze dne 26. 1. 2024 vyplývá, že žalobkyně o určení advokáta na náklady státu nepožádala, neboť v žádosti sama výslovně uvedla, že požádala o určení advokátů k poskytnutí úplatné právní služby (úhrada nákladů z vlastních prostředků). Žalobkyně tedy k určení advokáta k poskytnutí právní služby – zastoupení v řízení před Ústavním soudem hodlala toto zastoupení hradit sama.
31. Vzhledem k podmínkám dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii pak žalovaná zcela podle názoru soudu legitimně požadovala po žalobkyni, aby splnila v něm vyjádřenou podmínku doložit neúspěšně oslovení dvou advokátů.
32. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 194/2023-41 poukázal na to, že důkazní břemeno v této otázce tíží žalobkyni. Vyložil, že bylo „na stěžovatelce, aby dostatečně prokazatelným způsobem osvědčila, že ji jmenování advokáti skutečně odmítli, to se jí však nepodařilo. Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se žalovanou a krajským soudem, že stěžovatelka nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů (§ 18c odst. 3 zákona o advokacii). Stěžovatelka sice v žádosti uvedla jména tří advokátů, avšak potvrzení o odmítnutí poskytnutí právní služby nedoložila ani u jednoho z nich. Uvedené vyvolává nemožnost vyhovění žádosti z důvodu nesplnění podmínky dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy nedoložení potvrzením jména dvou konkrétních advokátů, kteří stěžovatelce odmítli poskytnout právní službu. Jelikož podmínky stanovené zákonem o advokacii musí být splněny kumulativně, již jen z tohoto důvodu nemohla být žádost stěžovatelky úspěšná (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28)“.
33. Žalobkyně ke své žádosti ze dne 26. 1. 2024 přiložila jako přílohu dvě listiny, kterými měla doložit, že požádala dva konkrétní advokáty o poskytnutí právního zastoupení. Přílohy žádosti žalobkyně obsahovala pouze jedno úplné sdělení Mgr. J. B. ze dne 25. 1. 2024, které je obecně způsobilé prokázat neúspěšné oslovení advokáta ve věci poskytnutí právní služby, neboť advokát zde svými slovy sám potvrzuje odmítnutí služeb žalobkyni. Potvrdil však odmítnutí služeb ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 11. 2023, č. j. 9 A 62/2022-39 (u Nejvyššího správního soudu vedeno pod sp. zn. 9 As 22/2024), nikoliv právní služby ve věci ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 3 As 11/2022-46, kterou žalobkyně poptávala u žalované ve své žádosti ze dne 26. 1. 2024.
34. Druhou přílohou je prohlášení žalobkyně ze dne 26. 1. 2024, že o právní službu ve věci kasační stížnosti vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 22/2024 požádala SMS zprávou Mgr. K. Š., která na tuto zprávu nereagovala. Takové prohlášení podle názoru městského soudu nijak neprokazuje odmítnutí služby jmenovanou advokátkou. Jedná se totiž pouze o jednostranné prohlášení žalobkyně, které nevypovídá přesvědčivě nic o tom, zda žalobkyně advokátku vůbec oslovila, natož, že advokátka skutečně na žádost žalobkyně nereagovala. Navíc i v tomto případě žalobkyně hodlala takto doložit, že advokátka odmítla poskytnout službu ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne

15. 11. 2023, č. j. 9 A 62/2022-39 (u Nejvyššího správního soudu vedeno pod sp. zn. 9 As 22/2024), nikoliv právní službu ve věci ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 3 As 11/2022-46, kterou žalobkyně poptávala u žalované ve své žádosti ze dne 26. 1. 2024.

35. Pokud tedy žalobkyně neprokázala, že si požadovanou právní službu nemohla zajistit jinak oslovením alespoň dvou advokátů, nebyla naplněna výchozí podmínka dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. žalobkyně neprokázala, že si nemůže zajistit poskytnutí právní služby jinak.
36. Městský soud v Praze se tedy ztotožnil se žalovanou, že žalobkyně neosvědčila nemožnost zajistit si právní služby jinak dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii.
37. Na tomto závěru nezmění nic ani námitka žalobkyně, že žalovaná v dřívějším skutkově shodném případě žalobkyni v žádosti vyhověla, ačkoli tato rovněž neuvedla jména dvou advokátů, kteří jí odmítli právně zastoupit. Jak žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, zde je významné časové ukotvení všech porovnávaných žádostí, kdy z toho důvodu existovaly pro některé z nich odlišné právní podmínky. V mezidobí mezi vyhlášením derogačního nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, a okamžikem, kdy se stal tento nálezy vykonatelným, nebyla právně upravena možnost určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. V situaci, kdy došlo k vyhlášení předmětného nálezu Ústavního soudu, ovšem za současné neexistence pozitivní právní regulace, která by na něj reagovala, musela žalovaná i v rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023 zcela legitimně hledat postupy, jak žádosti žadatelů ohledně určení úplatného poskytnutí právních služeb vypořádat v souladu se závěry nálezu. Žalobkyně se tak na základě jediného rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023 nemůže dovolávat dobré víry v jednotnost správní praxe žalované, když tato v podstatě neexistovala a vyvíjela se.
38. Soud shledal, že žalovaná rozhodnutí ze dne 26. 2. 2024 vydala již za účinnosti novely zákona o advokacii od 1. 1. 2024, tj. za odlišného právního stavu oproti dřívějšímu rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2023. V době vydání žalovaného rozhodnutí, byly již zákonem č. 349/2023 Sb., vymezeny podmínky pro žádosti o určení advokáta bezplatně a za úplatu. Právě pro odlišný právní stav v době vydání těchto rozhodnutí nelze činit závěr o překvapivosti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2024 oproti rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023.
39. Soud přisvědčil žalobkyni v tom, že rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2024 postrádá část odůvodnění, v níž by se žalovaná vypořádala odlišným postupem od rozhodnutí ze dne 30. 8. 2023, jak žalobkyně navrhla. Tato skutečnost nicméně nepostihuje rozhodnutí žalované takovými vadami, které by zakládaly i jeho nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Podstata jejích úvah totiž spočívá na jasně definovaných pravidlech § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii, jejichž požadavkům žalobkyně při své žádosti nevyhověla, a která jsou sama o sobě dostatečným podkladem pro vyvození příslušných závěrů ohledně posouzení žádosti žalobkyně.
40. Žalobkyni přednesená argumentace, dle níž měla žalovaná pochybit v tom smyslu, že žalobkyni nevyzvala k doplnění žádosti podle § 37 odst. 3 a § 45 odst. 2 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, pokud dospěla k názoru, že nevyhovuje zákonným požadavkům, není rovněž správným. Jak totiž vyplývá z § 55a odst. 1 zákona o advokacii, ustanovení § 13, § 15 odst. 4, § 18, 35, § 36 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2, § 47, 49, § 51 odst. 2, § 80 až 93, § 100 až 129, § 131, 133, § 137 až 139, § 152 a 178 správního řádu se ve věcech uvedených v § 18a až 18c zákona o advokacii nepoužijí. Zákon o advokacii současně žádné ustanovení, jež by

žalované přikazovalo tuto výzvu provést neobsahuje. Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28: „Žalovaná přitom neodstraňuje neurčitost či jiné vady žádosti, jako v běžném správním řízení (§ 55a odst. 1 zákona o advokacii). Žalované proto nelze vytýkat, že žádost stěžovatelky posoudila podle jejího obsahu a rozhodla o neurčení advokáta také z důvodu, že stěžovatelka nedoložila tvrzené odmítnutí poskytnutí právních služeb;“ nebo v rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30, v němž s odkazem na § 55a zákona o advokacii konstatoval: „v řízení o určení advokáta [...] žalovaná nemá povinnost vyzývat žadatele k odstranění vad podání“. Shodný názor zastává i městský soud (srov. rozsudky č. j. 11 A 77/2023-69 z 9. 4. 2024, bod 38, č. j. 9 A 93/2022-61 z 27. 3. 2024, bod 37 a 38, č. j. 15 A 5/2023-36 z 12. 12. 2023, bod 21, nebo č. j. 17 A 93/2022-42 z 25. 7. 2023). Žalovaná proto ani v tomto aspektu svého postupu nijak nepochybila.

V. Závěr a náklady řízení

41. Žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona o advokacii. Jelikož se proto nejednalo o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu § 23 odst. 3 zákona o advokacii, žalobkyně byla povinna dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit, že se bezúspěšně pokoušela oslovit alespoň dva advokáty. To žalobkyně nesplnila, proto nevyhověla podmínkám pro určení advokáta k právní službě za úplatu. Žalovaná současně nebyla povinna žalobkyni k odstranění vad její žádosti vyzývat či ji jakkoliv poučovat. S dalšími dílčími námitkami se soud neztotožnil.
42. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
43. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Soud přiznané osvobození od soudních poplatků kdykoliv za řízení odejme, a to i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

Praha 28. 11. 2024

JUDr. Jaromír Klepš
předseda senátu